
**PHRASEOLOGISMS AND THEIR FUNCTION IN THE BUILDING OF THE MOTIVE
"INNOCENTLY PROSECUTED HEROINES" IN THE GRIMM BROTHERS' FAIRY
TALES**

Ana Vitanova-Ringaceva

Faculty of Philology, University Goce Delcev, N. Macedonia, ana.ringaceva@ugd.edu.mk

Dragana Kuzmanovska

Faculty of Philology, University Goce Delcev, N. Macedonia, dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

Vesna Koceva

Faculty of Philology, University Goce Delcev, N. Macedonia, vesna.koceva@ugd.edu.mk

Snezana Kirova

Faculty of Philology, University Goce Delcev, N. Macedonia, snezana.kirova@ugd.edu.mk

Biljana Ivanova

Faculty of Philology, University Goce Delcev, N. Macedonia, biljana.ivanova@ugd.edu.mk

Abstract: The original corpus of the linguistic material for this paper are the Grimm Brothers' tales, in original in German and translated into Macedonian, English and Italian. The indicated phraseologisms are widely used today in both languages, which only proves their fluency in modern language trends. The basic criterion for classification refers to the phraseologisms that are related to the main character in the fairy tale, i.e., the hero who goes through his own initiation journey. In this paper the focus shifts to the two heroines in the fairy tales "Snow White" and "Cinderella" who have the common status of "innocently persecuted heroines". The tales "Snow White" and "Cinderella" are the two most famous tales by the Brothers Grimm. Jakob and Wilhelm Grimm's interest in German fairy tales began in 1812 with the publication of *Kinder - und Hausmärchen* ("Children's and Household Tales"). The fairy tales "Snow White" (*Schneewittchen*) and "Cinderella" (*Achenputtel*) were then published. Although there are many variants of these stories in the world and with different titles, we would still dwell on their integral text.

The aim of this scientific research paper is to present the similarities and differences in the phraseological units that are used in the same context, but in completely different language systems: German, English, Italian and Macedonian. The linguistic approach initiates the conclusion that phraseological units function at the morphological, syntactic and semantic level of the text, which means that they have a wide range of meanings. Phraseologisms are specific linguistic expressions composed of two or more words that form linguistic units recognizable for the linguistic environment of the speaker. The linguistic-cultural richness of the indicated languages, Macedonian and German and English and Italian is recognized by using phraseologisms as a tool for presenting the external and internal description of the character, but also the description of his/her socio-economic status in the community. The phraseologisms referring to the heroines in both tales are characterized by imagery, which gives the text a rich colorful structure. The imagery is achieved through the use of the comparative approach, i.e., through phraseological units that are built on the basis of comparison; the text is also enriched at reception and each reader creates his/her own individual image. The phraseological material in the fairy tales is quite rich, especially in the fairy tale "Snow White". These two most widespread tales of the Brothers Grimm are analyzed in science from various aspects. For us, the target group were students who, in the process of education, acquired knowledge about the meaning of phraseological units and are able to recognize them in a given text. The work fuses the knowledge from the field of folklore and from the field of language, in correlation with the teaching process, through which students acquire necessary knowledge from both fields of interest. However, this paper aims to detect the comparative phraseologisms used to describe the characters of the two heroines with a similar character structure. Both fairy tales are in the subgenre of tales of "innocently persecuted heroines", a fairy tale motif with a long history and deep antiquity. We will look into comparative phraseologisms through five different prisms:

1. **physical attributes of the character:** *handsome, ugly, thin, fat, short, tall*
2. **character traits:** *good, bad, clever, stupid, brave, timid, proud*
3. **emotional state of the character:** *love, hate, fear, anger, revenge*
4. **socio-economic status of the character:** *poor, rich, learned, simple*
5. **attitude towards others in the environment:** *understanding, tolerance, helping, misunderstanding*

Keywords: fairy tale, Brothers Grimm, heroines, comparative phraseologisms

КОМПАРАТИВНИТЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМИ И НИВНАТА ФУНКЦИЈА ВО ГРАДЕЊЕТО НА МОТИВОТ „НЕВИНО ПРОГОНЕТИТЕ ХЕРОИНИ“ ВО СКАЗНИТЕ НА БРАЌАТА ГРИМ

Ана Витанова-Рингачева

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, РС Македонија, ana.ringaceva@ugd.edu.mk

Драгана Кузмановска

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, РС Македонија,

dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

Весна Коцева

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, РС Македонија, vesna.koceva@ugd.edu.mk

Снежана Кирова

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, РС Македонија, snezana.kirova@ugd.edu.mk

Биљана Иванова

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, РС Македонија, bijlana.ivanova@ugd.edu.mk

Апстракт: Изворниот корпус на лингвистички материјал за овој труд се сказните на Браќата Грим, во оригинал на германски, англиски и италијански јазик и во превод на македонски јазик. Посочените фразеологизми имаат широка употребна вредност и денес во двата јазика, што само ја докажува нивната флуентност во современите јазични текови. Основниот критериум за класификација се однесува на фразеологизмите што се во функција на главниот лик во сказната, односно јунакот кој го минува сопственото иницијациско патешествие. Во овој труд фокусот се поместува кон двете хероини во сказните „Снежана“ и „Пепелашка“ кои имаат заеднички статус на „невино прогонети хероини“. Сказните „Снежана“ и „Пепелашка“ се двете најпознати сказни на Браќата Грим. Интересот на Јакоб и Вилхелм Грим за германските сказни започнува во 1812 година со издавањето на *Kinder – und Nausmärchen* („Детски и домашни бајки“). Тогаш се објавени сказната „Снежана“ (*Schneewittchen*) и „Пепелашка“ (*Achenputtel*). Иако во светот постојат многу варијанти на овие сказни и различно насловени, сепак, би се задржале на нивниот интегрален текст.

Целта на овој научно-истражувачки труд е да ги претстави сличностите и разликите во фразеолошките состави што се употребени во ист контекст, а во сосема различни јазични системи: македонскиот, германскиот, англискиот и италијанскиот. Лингвистичкиот пристап иницира на заклучокот дека фразеологизмите функционираат на морфолошко, синтаксичко и семантичко ниво на текстот, што значи дека имаат широк спектар на значења. Фразеологизмите претставуваат специфични јазични изрази составени од два или повеќе зборови, што формираат јазични состави препознатливи за јазичната средина на говорителот. Лингвокултуролошкото богатство на посочените јазици се препознава преку употребата на фразеологизмите како алатка за претставување на надворешниот, но и на внатрешниот опис на ликот, но и опис на неговиот социоекономски статус во заедницата. Фразеологизмите што се однесуваат на хероините во двете сказни се одликуваат со сликовитост, што на текстот му дава богата колоритна структура. Сливовитоста се постигнува преку употребата на компаративниот пристап, односно, преку фразеолошки состави што се градени врз основа на компарација, текстот се обогатува и при рецепцијата, секој читател создава своја индивидуална слика. Фразеолошкиот материјал во сказните е доста богат, особено во сказната „Снежана“. Станува збор за двете најраспространети сказни на Браќата Грим, кои во науката се анализирани од најразлични аспекти. Нам, целна група во истражувањето ни беа студенти кои во процесот на едукација стекнале знаење за значењето на фразеологизмите и се оспособени истите да ги препознаат во даден текст. Трудот ги фузира знаењата од областа на фолклорот и од областа на јазикот, во корелација со наставниот процес, низ кој студентите ги стекнуваат неопходните знаења од двете полиња на интерес. Овој труд има за цел да ги детектира компаративните фразеологизми што се употребени во функција на опис на ликовите на двете хероини, со слична структура на лик. Двете сказни се во доменот на поджанрот сказни за „невино прогонети хероини“, сказничен мотив со долга историја и длабока древност. Компаративните фразеологизми ќе ги разгледаме низ пет различни призми:

1. **физички атрибути на ликот:** *убав/а, грд/а, слаб/а, дебел/а, низок/ниска, висок/висока*
2. **карактерни особини:** *добар, лош, умен, глупав, храбар, плашлив, горделив*
3. **емотивна состојба на ликот:** *љубов, омраза, страв, бес, одмазда*
4. **социоекономска состојба на ликот:** *сиромашен, богат, учен, прост*

5. **односот кон другите во околината:** *разбирање, толеранција, помагање, недоразбирање*
Клучни зборови: сказна, Браќа Грим, хероини, компаративни фразеологизми

1. ВОВЕД

Како тим од професори коишто се занимаваат во проучувања на јазикот и книжевноста во симбиоза, нашето внимание го насочивме кон проучувањето на фразеологизмите во рамки на сказновидната нарација. Имено, нашето искуство како филолози покажа дека, фразеологизмите недвосмислено имаат клучно место во сказните, коишто пак претставуваат посебен вид жанр чијашто јазична структура самата по себе е специфична. Сказните се најколоритни, мотивски најбогати и најраскошни единици на фолклорот и тие, покрај приказните за животни, се сметаат за најстар вид усна проза. Нема конкретно време и место на нивното создавање и пресоздавање. Тие се кажувале на секое место и во секое време кога човекот бил и физички и умствено активен. Раскажувачот е тој којшто се смета за единствениот пресоздавач на сказната и нејзин пренесувач. Неговото знаење, мудрост, креативност и способност за создавање креативни јазични варијации, ја прави сказната единствена по својата структура, но и долговечност. Сказните, како и сите други фолклорни книжевни жанри претрпеле промени на јазичен и содржински план, но она што останало непроменето е начинот на кој нив ги доживуваат читателите ширум светот.

Истражувачкиот фокус на нашиот труд насловен: **КОМПАРАТИВНИТЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМИ И НИВНАТА ФУНКЦИЈА ВО ГРАДЕЊЕТО НА МОТИВОТ „НЕВИНО ПРОГОНЕТИТЕ ХЕРОИНИ“ ВО СКАЗНИТЕ НА БРАЌАТА ГРИМ (PHRASEOLOGISMS AND THEIR FUNCTION IN THE BUILDING OF THE MOTIVE "INNOCENTLY PROSECUTED HEROINES" IN THE GRIMM BROTHERS' FAIRY TALES)** ќе биде насочен кон сказните „Снежана“ и „Пепелашка“, двете најпознати сказни на Браќата Грим, во оригинал на германски јазик и во превод на македонски јазик. Интересот на Јакоб и Вилхелм Грим за германските сказни започнува во 1812 година со издавањето на *Kinder – und Nausmärchen* („Детски и домашни бајки“). Тогаш се објавени сказната „Снежана“ (*Schneewittchen*) и „Пепелашка“ (*Achenputtel*). Овие две сказни содржат стар и доста фреквентен сказничен мотив којшто е во доменот на поджанрот сказни за „невино прогонети хероини“. Имено, околу градењето на самиот сказничен мотив гравитираат фразеолошки изрази од групата на т.н. компаративни фразеологизми коишто се во функција на опис на ликовите на двете хероини, но и на останатите ликови во сказните. Компаративните фразеологизми употребени во двете сказни нудат повеќе можни аспекти на анализа, но ние се задржавме на: **физичките атрибути на ликот:** *убав/а, грд/а, слаб/а, дебел/а, низок/ниска, висок/висока;* **карактерни особини:** *добар, лош, умен, глупав, храбар, плашлив, горделив;* **емотивна состојба на ликот:** *љубов, омраза, страв, бес, одмазда;* **социокономска состојба на ликот:** *сиромашен, богат, учен, прост* и **односот кон другите во околината:** *разбирање, толеранција, помагање, недоразбирање.*

Со намера да ги докажеме поставените тези, спроведовме истражување на група од 45 студенти кои студираат: македонски, германски, италијански и англиски јазик. Студентите со релативно добро познавање на фразеолошките изрази и нивната функција, го валоризираа нашето истражување, потврдувајќи дека посочениот мотив претставува извор на богата фразеолошка граѓа. Имено, преводот на сказните на македонски јазик им понуди на студентите солидна база од која ги црпеа одговорите на поставените прашања во форма на предизвици. Нивната креативност во давањето свои примери аналогно на фразеологизмот детектиран во сказните, покажа дека лингвистичките растегнувања на јазикот можат да понудат нови фразеолошки состави со цел збогатување и освежување на јазичниот израз. Искрено се надеваме дека вложениот труд на нас како професори-истражувачи и на нашите студенти, ќе доведе до откривање нови и поинакви можности на јазикот и неговото фразеолошко богатство.

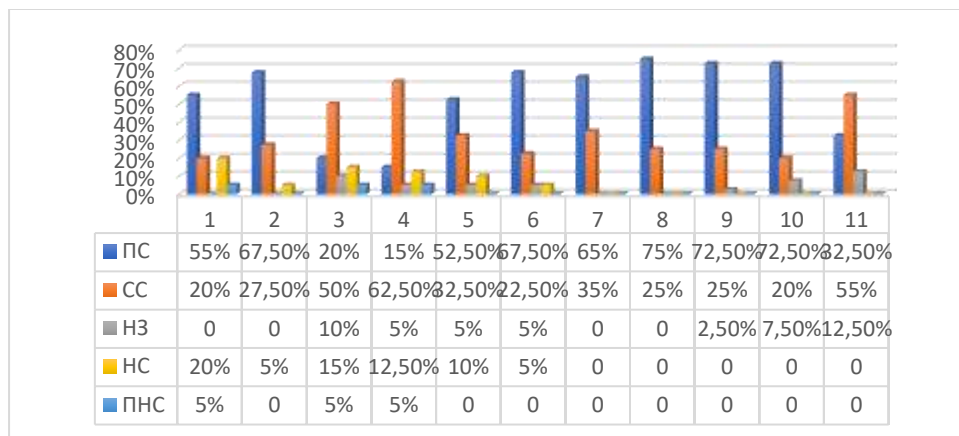
2. МЕТОДОЛОГИЈА

Методологијата на истражување **подразбира:** дефиниран тип на истражување, истражувачки пристап, алатки и предмети. Нашиот истражувачки труд следеше квалитативен истражувачки пристап. Методологијата вклучува современи пристапи на спроведување и проверка на добиените резултати.

3. РЕЗУЛТАТИ

На студентите им беа поставени 11 прашања со 5 понудени одговори. По добиените резултатите може да се сублимираат следните заклучоци: 55% од испитаниците потполно се согласуваат со констатацијата дека возрасните сакаат да ги читаат сказните, наспроти 20% коишто не се согласуваат и оние 5% коишто потполно не се согласуваат. Во однос на прашањето за најпознатите сказни на Браќата Грим, 67,5% потполно се согласуваат дека тоа се сказните „Снежана“ и „Пепелашка“, што секако е висок процент. За сличноста на двете хероини кои се подведуваат во поджанрот „невино прогонети хероини“ 62,5% се

согласуваат дека описот на двата женски лика е сличен, наспроти 15% кои не се согласуваат со таквата констатација. Особено е впечатлив делот со прашањата во кои се допира темата за емпатијата којашто сказните ја будат кај децата и моментот на нивно поистоветување со омилените ликови од сказните. Овде 67,5% од испитаниците сметаат дека сказните го развиваат чувството на емпатија кај децата, а 65% од нив се изјасниле дека децата побргу созреваат преку читањето на сказните.

Во делот со прашањата што се однесува на констатацијата дека читањето сказни им помага на децата побрзо да го совладаат мајчиниот јазик, високи 75% се согласуваат во целост. 72,5% од студентите се согласни дека сказните содржат мудрости што го богатат речникот на читателите, а 72,5% во потполност се согласни дека сказните се богат извор на фразеологизми. Последното прашање коешто се однесува на констатацијата дека учењето странски јазик полесно се совладува преку читањето сказни, ги даде следните резултати: 32,5 потполно се согласуваат, 55% се согласуваат, а 12,5% не се согласуваат. Во вториот дел од табелата каде што требаше да се дадат соодветни еквиваленти, сите студенти дале соодветни предлози на странскиот јазик што е предмет на нивно учење.

4. ДИСКУСИЈА

Целта на нашето истражување беше да се дадат одговорите на прашањата коишто претставуваат предизвик на секој еден изучувач на јазикот и неговите лингвостилистички можности. Основната цел беше да се детектираат сличностите и разликите во фразеолошките состави во сказните, употребени во ист контекст, но во македонскиот, германскиот, италијанскиот и англискиот превод на посочениот апликативен материјал.

- На кое ниво е знаењето на студентите за употребата на фразеологизмите во сказните на Браќата Грим?
- Дали студентите ги препознаваат фразеологизмите во посочените сказни?
- Дали мотивот „невино прогонети хероини“ имплицира на богатство од компаративни фразеолошки состави?

ХИПОТЕЗИ

1. Учењето на јазикот и неговите лингвостилистички можности најлесно се совладува преку читањето сказни.
2. Читањето на сказните претставува база за детектирање и анализа на фразеолошкото богатство на јазикот (мајчин или странски).

5. ПАРТИЦИПИЕНТИ

Нашето истражување вклучи вкупно 45 студенти од трета и четврта година: 15 студенти на студиската програма Македонски јазик и книжевност, 15 студенти на студиската програма Англиски јазик и книжевност, 10 од Германски јазик и книжевност и 5 на Италијански јазик и книжевност. Студентите беа на возраст од 20 до 23 години, а во однос на полот, доминираат студенти од женски пол, што секако нема некое посебно влијание врз резултатите од истражувањето. Тоа што беа анкетирани само студенти од трета и четврта година се должи на убедувањето дека тие се во понапредно ниво на познавање на јазикот и детектирање на посочените фразеологизми. Прашалникот го подготвија и анкетата ја реализираа предметните професори по македонски јазик и странските јазици на курсевите по: Современ македонски/англиски/германски/италијански јазик, односно во 5, 6, 7 или 8 семестар. Целта на нашето

истражување беше да се направи увид во знаењето и подготвеноста на студентите да одговорат на предизвикот за фразеологизмите во сказните во специфичен мотив. Усвојувањето на лексиката и нејзината примена, секако е еден од најважните предизвици пред кои се исправени студентите, а ова е еден од начините да се направи увид во нивото на познавање на проблематиката. Ова истражување ни даде и важни информации за подготвеноста на студентите за практична примена на стекнатото знаење, како и подобрување на нивните комуникациски вештини и збогатување на

6. ИНСТРУМЕНТИ И ПОСТАПКИ

	ПС	СС	НЗ	НС	ПНС
1. Иако сум возрасен/сна, сакам да читам сказни.	55%	20%	/	20%	5%
2. „Снежана“ и „Пепелашка“ се најпознатите сказни на Браќата Грим.	67.5%	27.5%	/	5%	/
3. Двете хероини имаат многу слична судбина.	20%	50%	10%	15%	5%
4. Описот на двете хероини е многу сличен.	15%	62.5%	5%	12.5%	5%
5. Децата се поистоветуваат со двата главни лика.	52.5%	32.5%	5%	10%	/
6. Сказните го развиваат чувството на емпатија кај децата.	67.5%	22.5%	5%	5%	/
7. Децата побргу созреваат преку сказните.	65%	35%	/	/	/
8. Сказните му помагаат на детето полесно да го научи својот мајчин јазик.	75%	25%	/	/	/
9. Сказните содржат мудрости што го богатат речникот на читателот.	72.5%	25%	2.5%	/	/
10. Сказните се богат извор на фразеологизми.	72.5%	20%	7.5%	/	/
11. Учењето странски јазик е полесно преку сказните.	32.5%	55%	12.5%	/	/

На студентите – партиципиенти им беше понуден прашалник составен од два дела, како најсоодветен инструмент за проверка и им беше дадено време во кое требаше да го пополнат истиот. Анкетирањето беше спроведено по електронски пат преку платформата Мајкрософт Тимс. Првиот дел од прашалникот содржи 11 прашања за сказните и нивната улога во совладувањето на странските јазици, а вториот дел содржи фразеологизми од сказните „Пепелашка“ и „Снежана“ кои алудираат на мотивот „невино прогонетите хероини“ и спаѓаат во групата компаративни фразеологизми. Задача на студентите беше, при прочитот на сказните да се обидат да најдат соодветни еквиваленти на јазикот што го изучуваат. Со примена на Ликертовата скала од пет точки: ПС (потполно се согласувам), СС (се согласувам), НЗ (не знам), НС (не се согласувам) и ПНС (потполно не се согласувам), добивме резултати со кои ги потврдиме поставените тези.

Драги наши студенти,

Ве замолуваме да одговорите на дадените задачи во прашалникот. Прашалникот се состои од два дела и тоа првиот да се пополни графата која мислите дека одговара на дадениот исказ според наведените симболи: ПС (потполно се согласувам), СС (се согласувам), НЗ (не знам), НС (не се согласувам) и ПНС (потполно не се согласувам). Ве молиме да пристапите кон пополнување на првиот дел од прашалникот, а подолу следува вториот дел со соодветно појаснување.

Вториот дел од прашалникот се состои од табеларен приказ каде се дадени најупотребуваните компаративни фразеологизми во сказните „Снежана“ и „Пепелашка“. Ваша задача е да ги прочитате внимателно сказните на странскиот јазик (ќе ви бидат испратени во посебен документ) што го студирате и да се обидете да ги пронајдете и вметнете во втората колона од дадената табела, а во третата колона да се обидете да дадете свој пример-реченица во која ќе го вметнете именуваниот фразеологизам.

Фразеологизам на македонски јазик од сказната „Снежана“	Фразеологизам на странскиот јазик што го студирам	Мој пример со дадениот фразеологизам
1. Снегулките пагаа како пердуви		
2. Дете бело како снег		
3. Румено како крвта		
4. Коса како црно абоносово дрво		
5. Убава како ведар ден		
6. Се облече како стара праматарка ¹		
7. Се преправаше како да е стара жена		
8. Ти, изроду од убавина!		
9. Лежи како мртва		

Фразеологизам на македонски јазик од сказната „Пепелашка“	Фразеологизам на странскиот јазик што го студирам	Мој пример со дадениот фразеологизам
1. На око убави и бели, а грди и црни на срцето		
2. Како верверица се качи на гранките		
3. Ја зеде како свршеница		
4. И стоеше како слеано		
5. Како бесни побегнаа		

7.ЗАКЛУЧОК

Истражувачкиот тим од професори заедно со студентите-партиципенти во ова истражување ја постигнаа поставената цел. Имено, увидот во најпознатите сказни на Браќата Грим и анкетата спроведена меѓу студентите од трета и четврта година коишто студираат на Филолошкиот факултет, покажа дека лингвостилистичкото богатство на сказните е неприкосновен факт. Воочувањето на фразеологизмите во македонскиот превод на посочените сказни и нивните соодветни еквиваленти во германскиот, англискиот и италијанскиот јазик, донесе своевидно освежување во пристапот на јазична анализа на ваквиот вид жанр. Истражувањето покажа дека студентите целосно го владеат материјалот и дека се солидно подготвени за апликација на тези по поставен мотив, во дадениот пример, мотивот „невино прогонета хероина“, доминантен во двете сказни дадени на прочит „Снежана“ и „Пепелашка“. Целната група студенти успешно ги детектира компаративните фразеологизми и по пат на аналогија повлече паралели со фразеолошките состави фреквентини во странскиот јазик што го изучува. Самиот труд и резултатите покажаа дека соодветното фузирање на знаењата од лингвистиката и народната книжевност, аплицирани во наставниот процес, даваат солидни резултати коишто откриваат нови можни точки за истражување. Фразеологизмите се најкolorитните јазични структури. Во нив се прекршува сликата за богатството на еден јазик и неговата моќ за разгранување и асоцијативно поврзување со други сфери. Сета мудрост на човештвото е собрана во народното творештво што во наследство ни го оставиле предците. Со ваквиот став и пристап им предочивме на студентите еден од можните начини, како преку сказните како најпривлечни четива и за децата и за возрасните, може да се открие еден богат јазичен свет, кој говори за посебноста на секој јазичен систем поединечно.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

Cashdon, Sh. (1999). *The Witch Must Die-How Fairy Tales Shape Our Lives*, Basic Books.N.Y.
Drosdowski, G., & Scholze- Stubenrecht, W. (1998). *Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten. Wörterbuch der deutschen Idiomatik*. Mannheim/Leipzig/Wien/Zürich.

¹ Праматар – трговец со ткаенини

- Drndarski, M. (1978). Narodna bajka u modernoj književnosti. Beograd: Nolit
- Friedrich, W. (1976). Moderne deutsche Idiomatik. Alphabetisches Wörterbuch mit Definitionen und Beispiele. 2. neubearbeitete Auflage. München: Max Hueber Verlag,
- Gruevska-Madjoska, S. (2021), Lexicology of Macedonian Language, VALUABLE LINGUISTIC EDITION – FIRST LEXICOLOGY OF THE MACEDONIAN LANGUAGE, MI-AN, Skopje
- Kuzmanovska, D., Kirova, S., & Ivanova, B. (2019). Фразеологизмите како важна алка во процесот на усвојување на странскиот јазик. ФИЛКО. Vol. 4, ISSN 978-608-244-698-1, 199-203
- Kuzmanovska, D., Kirova, S., Ivanova, B., & Mrmeska, V. (2019). Phraseological Optimum in Teaching Foreign Languages. INTED2019 Proceedings Exploring New frontiers in Education.
- Kuzmanovska, D., Koceva, V., Vitanova-Ringaceva, A., Kirova, S., Ulanska, T., & Ivanova, B. (2020). Phraseological units –“A thorn in the side” or “Icing on the cake” for language learners? EDULearn21, 13th International conference on education and new learning technologies. ISSN 2340-1117.
- Lewis, M. (1997). Implementing the lexical approach. LTP.
- Marin, T. (2008). Progetto italiano nuovo 3, Corso multimediale di lingua e civiltà italiana, livello intermedioavanzato B2-C1, Edilingua.
- Schmitt, N. (2000). Vocabulary in language teaching. Cambridge: CUP.
- Velkovska, S. (2002). Белешки за македонската фразеологија. Skopje/Republic of Nord Macedonia: IMJ. Јазикот наш денешен. кн.. 8.
- Velkovska, S. (2008). Македонска фразеологија со мал фразеолошки речник. Skopje/Republic of Nord Macedonia: IMJ.
- Vitanova-Ringaceva, A. (2019). Семантичкиот поттекст на локалната сказна во сооднос со универзалниот модел на сказновидната матрица. Македонски фолклор 77-78. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“ - Скопје, 225-237